

LÆRERVEJLEDNING

IDENTITET, KULTURER,

FÆLLESKAB OG TOLERANCE

LÆRERVEJLEDNING I ØVELSER FOR ELEVER PÅ
MELLEM- OG ÆLDSTETRINNET

unicef

meeqqanut tamanut

INDHOLDSFORTEGNELSE

Om materialet	3
Om UNICEFs arbejde.....	4
Øvelse 1: Jeg hedder	5
Øvelse 2: Hvem er du?	8
Øvelse 3: Verden i vores by/bygd.....	9
Øvelse 4: Befolkningsgrupper	11
Øvelse 5: Mobning.....	13
Øvelse 6: Hvem er jeg? Grønlænder, by- eller bygdeboer.....	16
Øvelse 7: Insider eller outsider	18
Øvelse 8: Fordomme - de fire hjørner.....	20
Øvelse 9: Kommunikation på tværs af kulturer.....	22
Øvelse 10: Hvorfor tolerance?	24
Øvelse 11: Eksklusion - et skridt frem	26
Øvelse 12: Diskrimination - at genkende racisme.....	30
Øvelse 13: Gæt en rettighed	32
Øvelse 14: Forskels- og lighedscirkler.....	33
Børnekonventionen	35

Identitet, kulturer, fællesskab og tolerance - Lærervejledning i øvelser for skolebørn

Udgivet af UNICEF Danmark

Tekster: Arnavaq Jørgensen, Christian Bruun Bindslev og Anne Mette Friis

Redaktion: Anne Mette Friis, Arnavaq Jørgensen & Sara Olsvig

Fotos: UNICEF Danmark

Grafisk design: iCICERO, Nuuk

Tryk:

ISBN:

Tak til Gentofte Kommune for støtte til udgivelsen.

Materialet er inspireret af udgivelsen Drop Diskrimination udgivet af Institut for Menneskerettigheder (tilrettelæggelse: Lumi Zuleta og Jette Laage-Petersen, redaktion: Mandana Zarrehparvar (ansv.), 2011, ISBN 978-87-91836-02-2 og *Compasito - Manual on human rights education for children* udgivet af Directorate of Youth and Sport of the Council of Europe, 2009, ISBN: 978-92-871-6369-1

OM MATERIALET

Kære underviser

Dette materiale er til dig, som gerne vil arbejde med Børnekonventionen i undervisningen. Øvelserne omhandler børns ret til egen identitet og kultur og deres ret til at blive mødt med tolerance og at være en del af et fælleskab. Øvelserne er til undervisningsbrug på mellem- og ældstetrinnet i folkeskolen.

Ved hver øvelse er angivet tidsforbrug (lektioner), målgruppe (klasse), materialer (som forberedes på forhånd), formålet med øvelsen samt en kort beskrivelse af øvelsens indhold, og hvordan der kan samles op på øvelsen. Nogle af øvelserne har ark til kopiering.

Ved hver øvelse er markeret, hvis den kan bruges som øvelse til elevhæftet "Vi børn i verden, vi børn i Grønland", som er målrettet 4. til 6. klasse.

Vi ønsker dig og dine elever god fornøjelse med øvelserne.

UNICEF

OM UNICEFS ARBEJDE

UNICEF er FN's Børnefond og verdens største hjælpeorganisation for børn. UNICEF blev dannet af FN i 1946 for at hjælpe de børn i Europa, som sultede og led efter 2. Verdenskrig. I 1953 begyndte UNICEF at arbejde for børn i hele verden, og i dag arbejder vi i mere end 190 lande og territorier med alt det, der skal til, for at børn kan overleve og få et godt liv.

UNICEFs arbejde bygger på indholdet i FN's Børnekonvention, og vores opgave er blandt andet at sikre, at alle børn overalt i verden kender deres rettigheder.

Som en del af UNICEF's oplysningsarbejde udgiver UNICEF undervisningsmaterialer til skolerne. Materialerne tager udgangspunkt i børns rettigheder.

UNICEF's hovedopgaver i Grønland

UNICEF Danmark åbnede i 2019 kontor i Grønland. Kontoret varetager samarbejdet med Naalakkersuisut om NAKUUSA, herunder Nakuusaaqqat og Børnetopmøderne Meeqqat Isummorsorfii, som er initiativer til at inddrage og aktivere børns ret til medbestemmelse og ret til at blive hørt. UNICEF Danmark samarbejder desuden med andre organisationer og erhvervslivet i Grønland og deltager i det internationale arbejde omkring oprindelige folks børns rettigheder.

Læs mere på www.unicef.gl eller kontakt UNICEF's kontor i Grønland for yderligere oplysninger.

Børnekonventionen

FN's Børnekonvention gælder for alle 0-18-årige. Den er global, fordi den handler om alle verdens børn, og den er lokal, fordi den handler om hvert enkelt barn og skal sikre, at børn får deres rettigheder opfyldt.

Børnekonventionens officielle navn er Konventionen om Barnets Rettigheder. FN's Børnekonvention er ikke en lov, som lande kan dømmes og straffes efter. I stedet er den en række retningslinjer, som skal sikre, at børn overalt i verden har samme rettigheder. De enkelte medlemslandes regeringer har pligt til at overholde Børnekonventionen. Gør landene ikke det, kan de kritiseres af organisationer og FN's Børnekomite.

Børnekonventionen tager udgangspunkt i barnets bedste for at sikre:

- Børns grundlæggende rettigheder, f.eks. mad, sundhed og et sted at bo
- Børns ret til udvikling, f.eks. skolegang, fritid, leg og information
- Børns ret til beskyttelse, f.eks. mod krige, vold, misbrug og udnyttelse
- Børns ret til medbestemmelse, som f.eks. indflydelse, deltagelse og ytringsfrihed

Børnekonventionen blev vedtaget den 20. november 1989 på FN's Generalforsamling. 196 lande i verden har tiltrådt Børnekonventionen, og den er dermed den mest udbredte konvention af alle. Ud af FN's medlemslande er det kun USA, der ikke har tiltrådt konventionen. Grønland tiltrådte Børnekonventionen i 1993 og har derfor pligt til at efterleve artiklerne, men konventionen som helhed er – endnu – ikke en del af lovgivningen. Du finder en børnevenlig udgave af Børnekonventionen på side 35, som du kan kopiere.

ØVELSE 1: JEG HEDDER ...

(Øvelsen passer til kapitel 2 i elevhæftet)

Tid: Mindst 4 lektioner

Målgruppe: 4.-6. klasse

Materialer: Internet, hvis muligt, navnestamtræet i elevhæftet eller kopi af navnestamtræet side 7

Formål: At eleverne får viden om historiske og geografiske forskelle, der knytter sig til navne og efternavne. At eleverne får indsigt i navnes historiske oprindelse og lokale og globale sammenhænge i forhold til kendte navne.

Beskrivelse af øvelsen

En persons navn er den officielle betegnelse for den pågældende. For den enkelte og dennes familie er det en personlig og privat sag, hvilket navn vedkommende bærer, og de interesser og familiemæssige historie, som den enkelte knytter til navnet kan variere betydeligt.

Navnet er stærkt knyttet til ens identitet og familie og afspejler også ofte et lands historie.

Opstart til øvelsen

Eleverne kan som forberedelse til øvelsen læse kapitlet "Jeg hedder ..." i elevhæftet, hvis eleverne har fået udleveret elevhæftet.

Spørg eleverne, om de kender til navne med en umiddelbar betydning. Nogle børn får deres navn efter egenskaber, som forældrene ønsker for deres børn. Som eksempler kan nævnes navnet Simba, der betyder løve/styrke på swahili, eller Tsuru, der betyder hare.

Kender børnene grønlandske navne med umiddelbar betydning eller navne med egenskaber?

I Zimbabwe bestemmer familieoverhovedet efternavnet. Når der er gået så mange generationer, at der er for mange med navnet, kan det aktuelle familieoverhoved bestemme et nyt navn.

Spørg i klassen

Hvor mange er opkaldt efter nogen?

Hvor mange har arvet de egenskaber eller relationer som den, de er opkaldt efter, har eller havde?

Hvor mange har navn efter en egenskab?

Hvordan ser det ud med elevernes efternavne?

Kommer de fra et bestemt sted i Grønland?

Har alle børn ret til et navn? (Artikel 7 i Børnekonventionen)

Hvordan er lovgivningen omkring navngivning? Er der f.eks. grænser for, hvor mange navne et barn må få?

Se <https://oqaasileriffik.gl/personnavne/sog-i-navne/>

Se <https://ast.dk/born-familie/hvad-handler-din-klage-om/navne/navnelister/godkendte-fornavne>

Se <http://www.stat.gl/dialog/main.asp?lang=da&sc=NA&version=201102>

Øvelsen

Undersøg i plenum eller i mindre grupper elevernes navne, deres betydning og om de stammer fra et bestemt sprog. Du kan som lærer gøre eleverne bevidste om navnes sammenhæng med tidens begivenheder/Grønlands historie, herunder kristendommens ankomst, påvirkning fra Danmark, Hjemmestyret og senest Selvstyrets indførsel.

Undersøg også gerne forældre, bedsteforældres, tanters og onklers navne. Lad hvert barn lave et navnestamtræ med beskrivelse af hvert navn. Hvis dine elever har elevhæftet findes navnestamtræet i kapitel 1, ellers kan du lave en kopi af navnestamtræet på næste side.

Hjemmeopgave

Bed eleverne spørge deres forældre, hvilke tanker de i sin tid gjorde sig, da de skulle vælge barnets fornavn. Lad også børnene spørge til familiens efternavne. Lad børnene få navnestamtræet med hjem, så oplysningerne om forældre, bedsteforældres og andre familiemedlemmers navne kan udfyldes samme med dem. Eleverne kan tage udgangspunkt i følgende:

- *Hvad hedder din mor og far?*
- *Hvornår er de født?*
- *Hvor blev de født?*
- *Hvad hedder din mormor, morfar, farfar, farmor, oldemor, oldefar, tip....?*
- *Hvor mange forskellige lande på jorden stammer din slægt fra?*

I navnestamtræet kan eleverne skrive små fortællinger med historien om familiemedlemmernes navne. Oplysningerne indhentes i familien.

De kan fremlægge deres navnestamtræer for klassen.

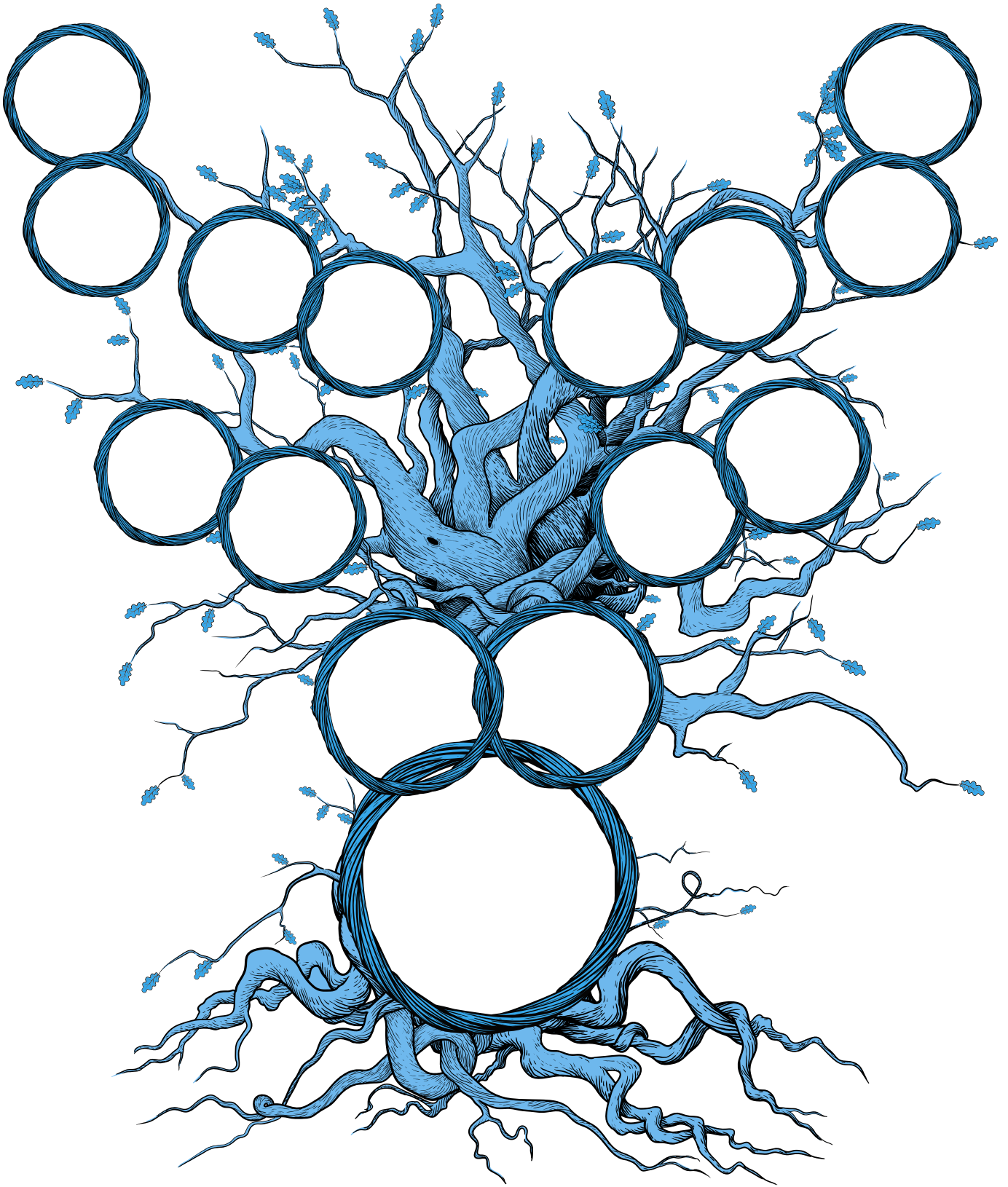
EKSTRA

Elevernes fund kan overføres til plancher, eller de kan afslutte opgaven med at lave en lille video om temaet.

Evaluerings

Hvad synes eleverne om øvelsen? Hvad har de lært? Hvad vil de huske bedst? Hvad var mindre godt? Hvordan kan de bruge den viden, de har fået gennem øvelsen?

Kopiark - Navnestamtræ

ØVELSE 2: HVEM ER DU?

(Øvelsen passer til kapitel 2 i elevhæftet)

Tid: 1 lektion

Målgruppe: 4.-8. klasse

Materialer: Et stykke stort papir til hver elev, tuscher.

Formål: At skabe forståelse for og indsigt i den mangfoldighed, der er i klassen.

Aktivitet

1. Inddel eleverne i grupper på tre-fire elever.
2. Del papir og tuscher ud til dem.
3. Bed eleverne om at skrive navn, fødested, hvor de bor, religion, yndlingsret, fritidsaktivitet, de sprog de taler, yndlingsmusik osv.
4. Beskriv tre ting, de har tilfælles i gruppen og tre ting, der adskiller dem fra hinanden.

Fælles opsamling

Hvad betyder mangfoldighed og frihed til forskellighed?

Grupperer man sig med dem man ligner?

Hvordan kan vi bruge vores forskelligheder positivt?

Evaluering

Hvad synes eleverne om øvelsen?

Hvad har de lært, og hvad vil de huske bedst? Hvad var mindre godt?

Hvordan kan vi bruge den viden, vi har tilegnet os gennem øvelsen?

ØVELSE 3: VERDEN I VORES BY/BYGD

(Øvelsen passer til kapitel 3 i elevhæftet)

Tid: 4-6 lektioner

Målgruppe: 5.-10. klasse

Materialer: Papir, blyant, evt. mobilkamera.

Formål: At få eleverne til at opdage aftryk fra hele verden i deres by/bygd og forstå, hvordan vores omgivelser er mangfoldige og påvirket fra mange verdensdele.

Beskrivelse

"Fodspor" fra andre kulturer er at finde overalt, og ofte bemærker vi dem ikke engang.

Del 1 – Instruktion

1. Inddel eleverne i grupper af på to til fire personer.
2. Fortæl hver gruppe, at de nu skal udforske deres by/bygd og se efter "fodspor" fra andre lande og andre kulturer. De skal lave en liste over det, de finder, og kan evt. dokumentere sporene med billeder, tegninger, billeder osv.
3. Lav en brainstorm på nogle af de områder, hvor man måske kan finde "fodsporene". Her er områder til inspiration:
 - Gastronomi: mad og krydderier fra andre lande, udenlandske restauranter, drikkevarer osv.
 - Beklædning: Mode der oprindeligt kom fra andre kulturer, sko og tøj lavet i udlandet og importeret osv.
 - Musik: Check musikprogrammerne på radiostationerne. Lyt efter musik fra andre lande på offentlige steder som butikker osv.
 - Medierne: Sammenlign forskellige tv-kanaler og se, hvordan udenlandske programmer er en del af deres program.
 - Sprog: Ord fra andre lande, som vi bruger i vores hverdag.

Del 2 – sporing

1. Send grupperne ud i byen/bygden for at udforske og finde spor.
2. Bed hver gruppe om at præsentere konklusionen på deres undersøgelse og lave en kort opsummering af, hvad de fandt.
3. Hjælp deltagerne med at forberede en udstilling/fremvisning af den dokumentation for de "fodspor", de fandt. Eleverne kan også finde spor i deres hjem, hvis øvelsen deles over flere dage.

Del 3 – diskussion

Præsentationerne bør afsluttes med en diskussion.

Du kan inddrage spørgsmål som:

Var der nogle overraskelser?

Hvad er betydningen af, at der er så mange "fodspor" fra andre lande og kulturer omkring os?

Kan du opfange nogle mønstre eller trends i "fodsporene"?

Kommer de mere fra nogen lande end fra andre?

Hvorfor er det mon sådan?

Hvilke fordele og ulemper er der ved den indflydelse, andre kulturer har?

Evaluering af øvelsen

Hvad er det vigtigste, eleverne har lært? Hvis du skulle fortælle dine forældre om øvelsen, hvad vil du så fortælle dem?

"Ilaquttat ilagalugit nuannernerpaavoq"

"Det bedste er at være sammen med familien"

- Angititaq, Narsaq.

"Nuummi najugaqarnerup nuannequtiginerpaavaa periarfissarpassuaqarnera. Soorlu naluttarfeqarnera, si-sorarfik, soqutigisat aallus-sinnaallugit"

"Det gode ved at bo i Nuuk er de mange muligheder. For eksempel, at der er svømmehal, skilift og at man kan dyrke sine interesser"

- Majli Abelsen-Petersen, Nuuk.

"Narsami najugaqarnerup nuannequtigaa ilaqutariittut ataatsimoorneq"

"Det gode ved at bo i Narsaq er sammenholdet i familien"

- Rina Lyng, Narsaq.

"Der er flere muligheder end de andre bygder eller byer. Og så er det ikke så voldeligt"

Nunaqarfinnit illoqarfinniillu allanit periarfissaqarneruvoq. Nakuusertoqarpiarneq ajorpoq.

- Tobias Hansen, Nuuk.

ØVELSE 4: BEFOLKNINGSGRUPPER

(Passer til kapitel 4 i elevhæftet)

Tid: 1-2 lektioner

Målgruppe: 5.-10. klasse

Materialer: Kopier listen med de 5 lande og 25 tillægsord, der kan bruges til at beskrive forskellige kulturer, mennesker og lande.

Formål: At sætte ord på vores fordomme og stereotype forestillinger om andre mennesker, lande og kulturer.

Beskrivelse

1. Del et kopiark ud til hver elev og bed dem om at beskrive befolkningsgrupper med tre tillægsord enten fra listen eller tillægsord, de selv kommer på.
2. Del herefter eleverne ind i grupper på tre til fire elever.
3. I grupperne skal eleverne sammenligne deres resultater og derefter lave to lister; en med ord de forbinder med deres eget land og kultur, og en med hvordan de opfatter andre lande/kulturer. Grupperne diskuterer herefter indbyrdes, hvorfor de forbandt de valgte tillægsord med landene.
4. Til slut samles alle grupperne og i plenum fremlægges resultaterne fra gruppearbejdet.

Fælles opsamling

Hvor mange havde brugt de samme ord om forskellige befolkningsgrupper?

Hvorfor sammenholder vi bestemte karaktertræk med bestemte befolkningsgrupper?

Hvilke stereotype opfattelser findes der af vores egen kultur og af grønlandere?

Hvorfor findes disse opfattelser, og hvor kommer de fra (medierne, internettet osv.)?

Er I selv blevet mødt med den slags fordomme og stereotype forestillinger, når I er på ferie andre steder eller herhjemme?

Evaluering

Hvad synes eleverne om øvelsen? Hvad har de lært? Hvad vil de huske bedst? Hvad var mindre godt? Hvordan kan vi bruge den viden, vi har lært af øvelsen?

Kopiark

Grønlænder: _____

Amerikaner: _____

Dansker: _____

Saudiaraber: _____

Sydafrikaner: _____

Vælg 3 eller flere ord fra listen eller find selv på ord, som du synes passer til befolkningsgrupperne. Du må gerne bruge samme ord flere gange.

Alvorlig
Doven
Fornuftig
Vred
Fattig
Humoristisk
Smuk
Indelukket
Flittig
Stædig
Energisk
Temperamentsfuld
Smilende
Ærlig
Spændende
Anderledes
Effektiv
Skrap
Pligtopfyldende
Nysgerrig
Rig
Lykkelig
Hurtig
Venlig
Skræmmende
Dygtig
Sund

ØVELSE 5: MOBNING

Tid: 2-4 lektioner

Målgruppe: 4.-8. klasse

Materialer: Sakse, pap, blyanter og farver, klasseværelse eller et rum, hvor eleverne kan bevæge sig frit fra hjørne til hjørne

Formål: At øge forståelse for hvad mobning er. At styrke elevernes handlemuligheder, hvis de selv eller deres klassekammerater oplever mobning.

Opstart

Introducer emnet mobning og stil spørgsmål som disse:

- *Hvad er mobning?*
- *Hvad er de forskellige måder, folk mobber på?*
- *Hvorfor tror du, folk mobber?*
- *Hvordan påvirker mobning personer, der mobbes? Mobberne selv? Hele samfundet?*

For elever fra 4. til 6. klasse: Bed hvert barn om at tegne deres hånd på et stykke pap eller papir og klip det ud. De skal tænke på en person for hver finger, som de kan henvende sig til, hvis de bliver mobbet (f.eks. ven, forælder, lærer, skoleleder, politi, MIO, søskende). Bed børnene om at forklare, hvem de har valgt og hvorfor. Eleverne kan gemme deres hånd og tage den frem, hvis de oplever mobning.

Øvelsen

1. Forklar, at I nu vil se på forskellige måder, man kan reagere på situationer, der involverer mobning.
2. Fortæl at du vil læse forskellige dilemmaer, der handler om mobning, op.
3. For hvert dilemma gives tre svarmuligheder. Et fjerde svar er altid åbent, hvis eleven tænker på en anden mulighed.
4. Hvert hjørne af klasseværelset/rummet har et nummer. Når eleverne har hørt dilemmaet og svarmulighederne, skal de gå til hjørnet, der repræsenterer, hvad de tror, de ville gøre i denne situation.
5. Læs dilemmaerne og svarmulighederne op og giv børnene tid til at vælge deres svar og gå til det tilsvarende hjørne af rummet.
6. Når børnene har taget stilling, så spørg nogle få i hvert hjørne, hvorfor de valgte det svar og nogle af dets fordele og ulemper.
7. Spørg de elever, der valgte det åbne hjørne, hvordan de ville reagere.

Husk at fremhæve børne- og unge rådgivningen "Tusaannga" på telefon 801180 og SMS 1899.

Fælles opsamling

Efter at have gennemgået dilemmaerne samler du øvelsen op med klassen med følgende spørgsmål:

- *Var nogle af dilemmaerne svære at finde svar på? Hvilke og hvorfor?*
- *Kan du genkende nogle af dilemmaerne?*
- *Har folk, der driller, brug for hjælp og hvorfor?*
- *Kan voksne også opleve mobning? Giv eksempler.*
- *Hvad kan ske, hvis ingen stopper mobning? For ofret og for den der mobber?*
- *Hvad gør skolen, hvis der opstår mobning? Har de en plan? Hvorfor/hvorfor ikke?*
- *Hvis skolen har en strategi ift. mobning, så fortæl eleverne om den.*

Evaluering

Hvad synes eleverne om øvelsen? Hvad har de lært? Hvad vil de huske bedst? Hvad var mindre godt? Hvordan kan vi bruge den viden, vi har lært af øvelsen?

Kopiark: Dilemmaer om mobning

Dilemma 1

Dine venner begynder at kalde dig øgenavne, sende dig ubehagelige sms'er, snapchats eller andre beskeder på de sociale medier og tvinge dig til at give dem ting. Du bliver ked af det, når disse ting sker. *Hvad kan du gøre?*

1. Intet. Du kan have gjort noget forkert, siden dine venner behandler dig sådan.
2. Begynde at kalde dem øgenavne til gengæld og true dem.
3. Tal med dine forældre eller lærer og fortæl dem, hvad der sker.
4. Noget andet (det åbne hjørne).

Dilemma 2

Din lærer kan finde på at kalde dig "dum", når du svarer på noget i klassen og siger, at der ikke er nogen mening i at undervise dig, fordi du ikke kan lære. Nogle af dine klassekammerater griner bare af det og kalder dig også "dum". *Hvad kan du gøre?*

1. Gå direkte til skolelederen og fortæl hvad der sker.
2. Begynd at pjække, fordi du ikke kan lide at gå i skole.
3. Spørg dine forældre, om de kan tage det op med lærerene og de andre forældre i skolen.
4. Noget andet (det åbne hjørne).

Dilemma 3

En gruppe børn i din klasse spreder sårende rygter om dig gennem de sociale medier. Mange børn vil nu ikke lege med dig eller endda tale med dig. Selv dine venner begynder at tro, at rygterne kan være sande. *Hvad kan du gøre?*

1. Intet. Ingen vil tro på dig, hvis alle mener, rygterne er sande.

2. Begynd at sprede dårlige rygter om de andre børn.
3. Fortæl alle at rygterne er usande.
4. Noget andet (det åbne hjørne).

Dilemma 4

En af dine venner driller og gør nar af de yngre børn, når I leger ude efter skoletid. Din ven er også begyndt at tage ting fra de yngre børn. *Hvad kan du gøre?*

1. Fortæl dine forældre om, hvad din ven gør og bed om hjælp.
2. Hjælp din ven med at drille de andre børn, fordi du er bange for at jeres venskab ellers går i stykker.
3. Fortæl din ven, at du mener det er forkert, hvad din ven gør og at han/hun skal lade se yngre børn være.
4. Noget andet (det åbne hjørne).

Dilemma 5

Der er begyndt en ny dreng i din klasse, som er flyttet fra en bygd på Østgrønland. Nogle af dine venner i klassen mobber ham med hans østgrønlandske dialekt og siger, at han ikke hører til hos jer. *Hvad kan du gøre?*

1. Deltag i mobningen. Han er ikke din ven, så du behøver ikke bekymre dig om ham.
2. Fortæl din lærer, at dine venner mobber den nye dreng.
3. Snak med ham og lær nogle østgrønlandske vendinger og ord, så han føler sig velkommen.
4. Noget andet (det åbne hjørne)

ØVELSE 6: HVEM ER JEG? GRØNLÆNDER, BY- ELLER BYGDEBOER, VERDENSBORGER..

(Øvelsen kan bruges til kapitel 4 i elevhæftet)

Tid: 2-4 lektioner

Målgruppe: 5.-10. klasse

Materialer: 6 lapper små papirer til hver elev, store stykker papir, tusch og farver.

Formål: At eleverne reflekterer over deres identitet, og hvordan identitet er en sammensat størrelse, der er i forandring. At eleverne diskuterer, hvordan globalisering påvirker mennesker i dag.

Opstart

Fortæl at I skal snakke om identitet og personlighed. Tal indledningsvis om, hvad karakteristika er - personlighed, særlige karaktertræk, personlige præg. Brug gerne dig selv som eksempel - brunette, kvinde, mor, kone, Sisimiormioq, Inuk, håndboldspiller, kristen mv.

Øvelsen

1. Lad eleverne individuelt tænke på seks dele af deres personlighed, som de synes udgør nogle af deres vigtigste personlige karakteristika.
2. Eleverne kan skrive de seks karakteristika på hver sin lap papir. Herefter lægges den vigtigste lap øverst, de to næste i en række under, og nederst ligger en række med de tre mindst vigtige aspekter. Nogle aspekter, som de kan overveje kan være: Deres rolle som søn/datter, ven, elev, bagerjomfru, flaskedreng, hvilken type musik de godt kan lide, tøjvalg, køn, fødested, religion, politisk holdning osv.
3. Eleverne diskuterer herefter i grupperne, hvorfor de har valgt, som de har, og hvilke forskelle, der er, på deres lister.
4. Øvelsen afsluttes med en fælles samtale om de roller, vi spiller, og de "masker" vi måske bærer i forskellige sammenhænge, når andre forventer noget af os.
5. Lad eleverne aftegne hinandens ansigts- eller kropsprofiler på store stykker papir og dekorere dem med symboler på deres forskellige identiteter/karaktertræk. Hæng dem op i klassen.

Fælles opsamling

Diskutér om der er ved at ske en globalisering og en standardisering, så unge overalt i verden spiser den samme mad, går i det samme tøj, lytter til den samme musik eller mener de samme ting? Hvis ja, hvad skyldes det så, og er det godt eller skidt?

Evaluering

Hvad synes eleverne om øvelsen? Hvad har de lært? Hvad vil de huske bedst? Hvad var mindre godt? Hvordan kan vi bruge den viden, vi har lært gennem øvelsen?

Ekstra for eleverne i 8. til 10 klasse:

Læs eller uddel følgende tekst:

“En verdensborger”

“Min kommende mand skal være en, der kan bosætte sig hvor som helst uden at savne sit hjemland. En verdensborger – for sådan opfatter jeg mig selv. Jeg er både kurder, tyrker, dansker, europæer og født verdensborger. Og alligevel ingen af delene. Jeg kan ikke løbe fra min etniske baggrund, det er noget, jeg er født med, men jeg kan bedst lide at præsentere mig selv som kvinde og studerende, og så kommer de andre identiteter efter” forklarer Yildiz. (Start blenderen, Dagbladet Information den 23.5.2003)

Herefter skal eleverne i grupper på to eller fire diskutere følgende:

Hvad er en verdensborger?

Hvad gør en person til en verdensborger?

Kender du en verdensborger?

Hvordan opfatter du dig selv?

Hvilke fordele og ulemper er der ved at se sig selv som verdensborger?

Hvordan svarer elevernes opfattelse af sig selv i forhold til Yildiz’?

Hvad er kriterierne for at være en verdensborger; rejser man hele tiden, har man meget kontakt til venner/familie i andre dele af verden?

Lad afslutningsvis grupperne fremlægge deres diskussioner og pointer.

ØVELSE 7: INSIDER ELLER OUTSIDER

Tid: 1 lektion

Målgruppe: 6.-10. klasse

Materialer: Papir og blyant til iagttageren, ur eller stopur.

Formål: At skabe ligeværd og fællesskab i klassen.

Opstart

Fortæl eleverne, at I skal lave en øvelse, der handler om at være udenfor og indenfor fællesskabet, og hvilke følelser det kan give.

Aktiviteten kræver meget energi fra alle elever. Hvis der er meget dårlige relationer i klassen, bør man ikke lege den, da det kan blive for hårdt fysisk eller mentalt. Sørg for at øvelsen foregår stille og roligt og i en god tone.

Øvelsen

1. Del eleverne ind i grupper på 6-8 personer. Hver gruppe vælger en "iagttager" og en "outsider". De resterende elever i gruppen stiller sig skulder mod skulder og laver så tæt en cirkel som muligt.
2. Forklar at "outsideren" skal prøve at komme ind i cirklen, mens dem i cirklen skal forsøge at holde vedkommende ude.
3. Bed "iagttageren" om at notere, hvilke strategier både "outsideren" og dem i cirklen bruger. Iagttageren skal også holde styr på tid. Det er passende med to minutter for hver runde.

Det kan være en god idé at give iagttageren i hver gruppe ret præcise instruktioner om, hvad de skal notere: *Hvad siger eleverne i cirklen til hinanden og til "outsideren"? Hvad gør eleverne i cirklen for at holde "outsideren" ude? Hvad siger "outsideren"? Hvad gør "outsideren"?*

Hvis I har flere cirkler, kan man starte med at bede hver cirkel give sig selv et navn. Dette vil styrke gruppefølelsen. I kan også spille det sådan, at "outsideren" altid er en fra en anden gruppe. Efter hver runde, skal "outsideren" så tilbage til sin oprindelige gruppe, også selvom det lykkedes at komme ind i den nye cirkel.

Fælles opsamling

Saml alle eleverne for at snakke om, hvad der skete, og hvordan de havde det undervejs. Start med at spørge eleverne:

Hvordan følte det at være en del af cirklen?

Hvordan havde du det, da du var "outsider"?

Har de, der lykkedes med at komme ind i cirklen, det anderledes end dem, der ikke kom ind?

Spørg iagttagerne:

Hvilke strategier brugte "outsiderne"?

Hvilke strategier brugte eleverne i cirklerne for at holde de andre ude?

Spørg alle:

Hvornår kan man i hverdagen føle sig som en "outsider" eller en minoritet, og hvornår er eleverne glade for at være en del af fællesskabet eller majoriteten?

Hvem er de stærkeste og svageste grupper i vores samfund?

Evaluering

Hvad synes eleverne om øvelsen? Hvad har de lært? Hvad vil de huske bedst? Hvad var mindre godt? Hvordan kan vi bruge den viden, vi har fået fra øvelsen?

ØVELSE 8: FORDOMME - DE FIRE HJØRNER

Tid: 2 lektioner

Målgruppe: 9.-10. klasse

Materialer: Tavle/flipover og tuscher til brainstorm.

Formål: At få eleverne til at tage stilling til fordomme og reflektere over, hvordan de påvirker os.

Beskrivelse

Introducer eleverne til begrebet "fordom"

Definition af begrebet

Oftest en negativ holdning til en bestemt gruppe. En fordom omfatter en række antagelser om gruppen, der bliver sat i et bestemt og ofte dårligt lys. En fordom fremkalder tit stærkt negative følelser og kan give anledning til reaktioner over for den pågældende gruppe i form af diskrimination.

Fordomme er især knyttet til køn, race, etnicitet, alder, seksualitet og handicap af forskellig slags. Inden for hvert af disse områder finder man en række negativt ladede stereotyper og oftest også forskellige former for diskrimination. Traditionelle fordomme gælder kvinder, personer med handicap, ældre, indvandrere, farvede, homoseksuelle og sindslidende.

Øvelsen

Spørg bredt alle om, hvad værste er ved fordomme?

1. Opstil fire muligheder:
 - Hjørne 1: At de påvirker os ubevidst.
 - Hjørne 2: At de kan føre til diskrimination.
 - Hjørne 3: At de skaber generaliserende og stereotype forestillinger om andre.
 - Hjørne 4: Andet – det åbne hjørne.
2. Eleverne skal nu placere sig i det hjørne, de har sværest ved at acceptere i forhold til opfattelsen af fordomme.
3. Det er tilladt at skifte hjørne undervejs, hvis man bliver overbevist om et andet synspunkt.
4. Spørg en eller flere elever i hvert hjørne: *Hvad er grunden til at du har valgt hjørne X?*

Fælles opsamling

Brug nedenstående spørgsmål til en diskussion hele klassen samlet eller del eleverne op i grupper.

- *Hvordan forstår du fordomme? Kan du komme med et eksempel?*
- *Hvordan opstår fordomme?*
- *Hvorfor har vi fordomme?*
- *Hvordan påvirker de os?*

Evaluering

Hvad synes eleverne om øvelsen? Hvad har de lært? Hvad vil de huske bedst? Hvad var mindre godt? Hvordan kan vi bruge den viden, vi har lært af øvelsen?

ØVELSE 9: KOMMUNIKATION PÅ TVÆRS AF KULTURER

(Øvelsen kan bruges til kapitel 5 i elevhæftet)

Tid: 2 lektioner

Målgruppe: 5.-10 klasse

Materialer: Farvet papir – en farve for hver "kultur" - og tape. Instruktioner til hver kultur om, hvordan de skal opføre sig (se kopiark næste side).

Formål: At eleverne udforsker deres reaktioner, når de bliver mødt af opførsel og karakteristika, der er forskellig fra deres egen.

Beskrivelse

1. Del klassen op i fem grupper og del de farvede lapper samt instrukserne ud. Se oversigten på næste side eller find selv på nogen.
2. Giv hver gruppe tid til at læse instruktionerne nøje igennem. Gør opmærksom på, at de forskellige grupper ikke må fortælle hinanden om deres kulturelle karakteristika.
3. Stop øvelsen efter ca. 10 minutter.

Fælles opsamling

Saml eleverne og start en diskussion ved hjælp af følgende spørgsmål:

- *Hvad synes I om øvelsen?*
- *Hvordan havde du det med dem fra de andre kulturer?*
- *Blev du frustreret undervejs? Hvorfor?*
- *Var der en kultur, der var særlig nem at kommunikere med? Var der en kultur, der var særlig svær at kommunikere med?*

Diskussionen kan ledes hen mod at handle om eksklusion/inklusion ved hjælp af følgende spørgsmål:

Hvad vil det sige at passe ind?

Hvem definerer, hvad der er normalt?

Ud fra hvilke kriterier sker det?

Evaluering

Hvad synes eleverne om øvelsen? Hvad har de lært? Hvad vil de huske bedst? Hvad var mindre godt? Hvordan kan vi bruge den viden, vi har lært af øvelsen?

Kopiark: Instruktioner til hver kultur

Blå kultur:

Må IKKE løfte eller bruge venstre arm eller hånd

Prøver at undgå dem fra orange kultur

Hilser på andre ved at lægge armene over kors

Gul kultur:

Kommunikér aldrig uden at røre ved den anden person (fx røre ved den andens arm)

Du har ondt af dem i rød kultur og forsøger at forsvare dem overfor alle dem, I møder

Hilser på andre ved at tage fat i vedkommendes hånd med begge hænder

Rød kultur:

Rør IKKE ved andre

Du føler dig underordnet alle de andre og er meget forsigtig

Hilser ved at vinke to gange

Orange kultur:

Du må IKKE se nogen i øjnene

Du synes, dem fra den gule kultur er sjove og mærkelige og griner meget af dem.

Hilser ved at give hånd, men KUN med højre hånd

Grøn kultur:

Vær ikke negativ. Du er meget taknemmelig, og du synes, alt er dejligt.

Du synes, dem fra orange kultur er interessante og tilbyder dem

Hilser ved at give hånd, men KUN med venstre hånd

ØVELSE 10: HVORFOR TOLERANCE?

Tid: 2 lektioner (evt. flere afhængigt af muligheden for selv at igangsætte nye initiativer på baggrund af øvelsen).

Målgruppe: 6.-10. klasse

Materialer: Papir og blyanter.

Formål: At få eleverne til at reflektere over begreberne respekt og tolerance og blive bevidste om deres egne og andres holdninger. At eleverne bliver bevidste om de muligheder, man selv har for at forhindre mangel på respekt eller tolerance. Øvelsen rummer ligeledes mulighed for, at eleverne selv tager initiativ til en handling på baggrund af øvelsen.

Beskrivelse

Denne øvelse handler om respekt og tolerance.

1. Alle eleverne skal op at stå , og hvis de stiller sig i den ene side af rummet, svarer de "ja", og i den anden side svarer de "nej".
2. Gør det klart, at deres ja/nej beslutning ikke er bindende. Hvis de skifter holdning under diskussionen, må de godt flytte placering.
3. De bliver derefter stillet over for følgende spørgsmål:

Kunne du være venner med en der..

..er en del ældre end dig?

..lyver?

..er i fængsel?

..har en anden hudfarve?

..er muslim?

..mobber?

..stjæler?

..ikke taler samme sprog som dig?

..er lam og sidder?

..er homoseksuel?

Find selv på flere, som du mener passer til eleverne og deres klasse.

Som resultat af denne øvelse vil eleverne ofte stille uddybende spørgsmål om, hvad den fængslede har gjort? Indled gerne en diskussion med eleverne om dette, og hvis eleverne skifter holdning, så bed dem begrunde deres skift.

Som resultat af denne øvelse skulle man gerne komme ind på temaerne respekt og tolerance. Snak om, hvad der gør, at respekt for et andet menneske kan forsvinde, eller om hvorfor det er vigtigt at have tolerance for andre mennesker. *Hvad sker der, hvis mennesker ikke udviser tolerance overfor hinanden? Kom med eksempler på situationer, hvor der ikke udvises tolerance? Hvad er resultatet? Lad også eleverne tænke over, hvordan problemer med manglende respekt og tolerance kan håndteres. Hvem er ansvarlige? Hvad kan eleverne selv gøre?*

Giv derefter eleverne en øvelse med udgangspunkt i diskussionen om respekt, tolerance og evt. problemstillinger forbundet hertil.

Eleverne kan i grupper vælge en af følgende opgaver:

1. Lav et digt eller en historie om respekt eller tolerance.
2. Lav en rap eller en sang om respekt eller tolerance.
3. Lav et rollespil om respekt og tolerance.

Lad eleverne præsentere deres løsninger på opgaverne.

Evaluering

Hvad synes eleverne om øvelsen? Hvad har de lært? Hvad vil de huske bedst? Hvad var mindre godt? Hvordan kan vi bruge den viden, vi har lært af øvelsen?

ØVELSE 11: EKSKLUSION - ET SKRIDT FREM

Tid: 2 lektioner

Målgruppe: 9.-10. klasse

Materialer: Rollekort, et åbent område (gymnastiksal/udendørs)

Formål: At fremme forståelse for dem, som er anderledes eller forskellige fra os selv og skabe opmærksomhed omkring diskrimination og ulighed i samfundet.

Beskrivelse

1. Skab en afslappet stemning og del rollekortene tilfældigt ud til hver elev.
2. Man holder kortet for sig selv og viser det til de andre elever.
3. Alle skal læse deres kortet og leve sig ind i den rolle, som de har fået.
4. Læs følgende højt og hold en pause efter hvert spørgsmål, for at lade eleverne reflektere over spørgsmålene i forhold til deres rolle.

Hvordan var din barndom?

Hvilket slags hus boede I i?

Hvad arbejdede dine forældre med?

Hvordan ser dit hverdagsliv ud nu?

Hvilke sociale aktiviteter laver du og hvor?

Hvilken slags livsstil har du?

Hvor bor du?

Hvor mange penge tjener du om måneden?

Hvad laver du i fritiden?

Har du ferie og hvad laver du da?

Hvad synes du er spændende, og hvad er du bange for?

5. Eleverne stiller sig på en lige linje helt uden at snakke sammen.
6. Fortæl dem, at du vil læse en liste med udsagn og situationer. Hver gang de mener, de kan svare 'ja' til udsagnet i forhold til den rolle, de har, skal de tage et skridt fremad. Hvis ikke, skal de blive stående på deres plads.
7. Læs derefter udsagnene et ad gangen med pause, så eleverne kan nå at tænke sig om og se deres positionering i forhold til de andre elever. Når alle er læst op, skal eleverne lægge mærke til deres endelige position.

Fælles opsamling

Evaluering og opsamling i plenum kan tage udgangspunkt i elevernes oplevelser med øvelsen, og hvordan de havde det i deres rolle.

Herunder kan følgende spørgsmål diskuteres:

- *Hvordan havde eleverne det med at gå eller stå tilbage?*
- *For de elever, der ofte tog et skridt frem, hvornår begyndte de at bemærke, at andre ikke gik frem så ofte, som de selv gjorde?*
- *Var der nogen af eleverne, der følte, at deres basale menneskerettigheder blev krænket?*
- *Kan eleverne gætte hinandens roller? Lad eleverne afsløre disse under diskussionen.*
- *Hvor svært/let var det at spille rollerne?*
- *Afspejler øvelsen samfundet i nogen grad? Hvordan?*
- *Hvilke menneskerettigheder er på spil for hver rolle?*
- *Var der nogen, der ikke følte, at de havde adgang til deres menneskerettigheder?*
- *Hvilke kunne være de første skridt, man kan tage for at mindske ulighederne i samfundet?*

Evaluering

Hvad synes eleverne om øvelsen? Hvad har de lært? Hvad vil de huske bedst? Hvad var mindre godt? Hvordan kan vi bruge den viden, vi har fået fra øvelsen?

Kopiark

Vær som underviser opmærksom på, at flere af rollerne er svære, og at du som underviser må vurdere, om eleverne i klassen føler sig trygge nok til at spille rollerne. Find eventuelt selv på roller, hvis du synes problemstillingerne i rollerne er for svære og tunge.

Roller

Du er en arbejdsløs enlig mor.

Du er datter af en bankdirektør og studerer økonomi på universitetet.

Du er soldat i forsvaret og aftjener din værnepligt.

Du er en 17-årig pige, som er flygtet fra krigen i Syrien og aldrig har gjort folkeskolen færdig.

Du er en arbejdsløs skolelærer, som ikke taler det officielle sprog flydende.

Du er en illegal indvandrer fra Tunesien.

Du har fire børn og har aldrig gjort en uddannelse færdig.

Du er søn af thailandske indvandrere som arbejder hårdt i byens cafe.

Du er ejer af et succesfuldt firma.

Du er kæreste med en musiker, der er afhængig af heroin.

Du er datter af et ægteskab mellem en dansk mand og grønlandsk kvinde.

Du er en fotomodel med afrikansk baggrund.

Du er en arabisk muslimsk pige, der bor sammen med dine religiøse forældre.

Du er søn af en fanger, der bor i en bygd med 35 indbyggere.

Du er en handicappet ung mand, der sidder i kørestol.

Du er en Hiv-smittet prostitueret.

Du er en 24-årig flygtning fra Afghanistan.

Du er leder af et politisk partis ungdomsorganisation, hvor selve partiet sidder på magten i landet.

Du er datter af en amerikansk rigmand.

Du er en pensioneret arbejder på en fiskefabrik.

Du er en 22-årig lesbisk.

Du er 27-årig hjemløs mand.

Kopiark: Udsagn og situationer

- Du har aldrig været i seriøse økonomiske vanskeligheder.
- Du har et ordentligt sted at bo med telefon og tv.
- Du føler at din religion, kultur og sprog er respekteret i det samfund, hvor du bor.
- Du føler at din mening om sociale og politiske emner er af betydning og at der bliver lyttet til dine holdninger.
- Folk konsulterer dig med forskellige problemer.
- Du er ikke bange for at blive stoppet af politiet.
- Du ved, hvor du skal gå hen, hvis du har brug for råd og vejledning.
- Du har aldrig følt dig diskrimineret på grund af din etniske baggrund.
- Du har adgang til social og medicinsk hjælp om nødvendigt.
- Du kan tage på ferie en gang om året.
- Du kan invitere venner hjem på middag.
- Du har et interessant liv og er positivt indstillet overfor din fremtid.
- Du føler, at du kan studere det, du har lyst til og vælge hvilken karriere, du ønsker.
- Du er ikke bange for at blive overfaldet på gaden eller i medierne.
- Du kan stemme til Folketings- og kommunalvalg.
- Du kan fejre de vigtigste religiøse højtider med din familie og venner.
- Du kan deltage i et internationalt seminar i udlandet.
- Du kan gå i biografen eller teatret mindst en gang om ugen.
- Du er ikke bange for dine børns fremtid.
- Du kan købe nyt tøj mindst en gang hver tredje måned.
- Du kan forelske dig i hvem, du vil.
- Du føler, at dine kompetencer er værdsat og respekteret i det samfund, hvor du bor.
- Du kan frit bruge og benytte internettet, som du vil.

ØVELSE 12: DISKRIMINATION - AT GENKENDE RACISME

Tid: 2 lektioner

Målgruppe: 7.-10. klasse

Materialer: Papir og skriveredskaber. Kopi af situationerne beskrevet nedenfor.

Formål: At skabe bevidsthed hos eleverne om racisme og diskrimination, samt udforske egen evne til handling.

Beskrivelse

Introducer eleverne til begrebet racisme.

Definition

Forestillinger om visse menneskeracers overlegenhed over for andre, samt de diskriminerende handlinger, der knytter sig til sådanne forestillinger.

Racisme bygger på den opfattelse, at menneskeheden kan inddeles i racer, som ikke bare har forskellige fysiske kendetegn, men også forskellige psykiske og moralske egenskaber, og at der eksisterer et hierarkisk forhold imellem disse, således at visse racer er andre overlegne

Indled en diskussion med klassen ud fra følgende spørgsmål:

Kan I give eksempler på, hvordan racisme kommer til udtryk?

Hvordan tror I, det føles at opleve racisme?

Hvad kan vi gøre for at bekæmpe racisme?

Øvelsen

1. Inddel eleverne i mindre grupper.
2. Uddel en eller to cases til hver gruppe. På kopiarket er der beskrevet forskellige situationer, men du kan også selv finde på situationer.
3. Bed grupperne diskutere situationerne og lad dem komme med forslag til, hvordan man bør handle i situationen.
4. Forslagene skal skrives ned på et stykke papir og fremlægges for klassen til sidst.
5. Fælles opsamling: Bed hver gruppe om at præsentere deres løsninger og/eller de diskussioner, de har haft i gruppen. Tal om, hvordan man kan agere for at bekæmpe racisme og diskrimination.

Evaluering

Hvad synes eleverne om øvelsen? Hvad har de lært? Hvad vil de huske bedst? Hvad var mindre godt? Hvordan kan vi bruge den viden, vi har lært af øvelsen?

Kopiark: Situationer

Din klasse har vikar. Han taler grønlandsk med accent, og nogle af de andre elever begynder højtlydt at kommentere det og gøre grin med accenten.

Hvordan får det dig til at føle? Hvad gør du?

Du står i kø i butikken og overhører dem, der står bag dig tale nedsættende om en thailænder.

Hvordan får det dig til at føle? Hvad gør du?

Nogle af dine venner bruger ofte nedsættende ord om folk, der kommer fra en bygd, uden at det er ment for sjov. *Hvordan får det dig til at føle? Hvad gør du?*

Du er på ferie i Danmark, og i en bus oplever du, at en medpassager råber "skide grønlandere" efter dig, da du går ud. *Hvordan får det dig til at føle? Hvad gør du?*

Din ven har meldt sig ind i en gruppe på internettet, hvor der skrives grimme og nedsættende udsagn om muslimer. *Hvordan får det dig til at føle? Hvad gør du?*

ØVELSE 13: GÆT EN RETTIGHED

(Øvelsen passer til kapitel 1 i elevhæftet)

Tid: 1 lektion

Målgruppe: 5.-10. klasse

Materialer: Papirlapper med numre, papir, farver/tuscher, plakat med "nummererede" rettigheder (lav en kopi af Børnekonventionen på side 35 - 40 eller anvend plakat med børnekonventionen på til hver gruppe).

Formål: At kende navnene på børns rettigheder, og at lære rettighederne bedre at kende ved at formidle indholdet af dem.

Øvelsen

1. Start med at understrege, at øvelsen ikke er en tegnekonkurrence, men at det vigtigste er, at alle prøver at tegne, også dem, der måske synes, de er dårlige til det. Understreg, at det vigtigste er at prøve at formidle et budskab, og at blive bedre til at huske rettighederne.
2. Del klassen op i mindre hold og sørg for, at hvert hold har en lille bunke papir og nogle farveblyanter eller tuscher.
3. Hvert hold vælger en person, som skal starte med at trække et nummer hos læreren. Nummeret passer til en af de rettigheder, der kan ses på plakaten. Resten af holdet må ikke se nummeret.
4. Den, der trak nummeret, skal nu tegne rettigheden uden at bruge ord eller bogstaver, og de andre gætter på hvilken rettighed, der bliver tegnet.
5. Det eneste tegneren må sige er en bekræftelse, når en rettighed er gættet. Hver gang en rettighed er gættet, lægger holdet nummeret tilbage i den fælles pulje, og et andet gruppemedlem trækker et nyt nummer på en rettighed, som skal tegnes og gættes.

Stop øvelsen efter ca. 15 minutter. Den gruppe, som til sidst har gættet flest rettigheder, har vundet!

6. Afrund aktiviteten ved at sammenligne, hvordan de forskellige grupper har illustreret de samme rettigheder.
 - Er noget meget ens og andet meget forskelligt?
 - Hvilke billeder har I brugt – illustrerer de det, man vil sikre med rettigheden, det man vil forhindre med rettigheden, eller måske bare noget der associerer til rettigheden?
 - Hvilke rettigheder var lette at tegne og gætte, hvilke var svære, og hvorfor?
 - Lad fx hver gruppe vise, hvilken tegning, de synes, fungerede bedst og fortælle hvorfor.

Evaluering

Hvad synes eleverne om øvelsen? Hvad har de lært? Hvad vil de huske bedst? Hvad var mindre godt? Hvordan kan vi bruge den viden, vi har lært af øvelsen?

ØVELSE 14: FORSKELS- OG LIGHEDSCIRKLER

(Øvelsen kan bruges til kapitel 4 i elevhæftet)

Tid: Minimum 2 lektioner

Målgruppe: 4.-6. klasse

Materialer: Papir og blyanter.

Formål: At eleverne kan beskrive og sætte ord på forskelle og ligheder og opnår indsigt i og forståelse for, at det er godt at være forskellige.

Øvelse

Del 1: Hvor forskellige/ens er I?

Eleverne skal undersøge forskelle og ligheder ved at interviewe hinanden to og to om ting, de gerne vil vide mere om, for at de kan danne sig et bredt indtryk af den anden.

Det kan være den andens livret, lommepenge, bedste fag, fritidsinteresser, drømmejob, yndlingsmusik, højde, fødeby, om der er noget, man er specielt god til, osv.

De skal derefter finde frem til fire områder, hvor de ligner hinanden, og fire områder, hvor de er forskellige fra hinanden.

Hvert par tegner to cirkler, der overlapper hinanden, således at der opstår to delmængder og en fælles mængde. Cirklernes delmængder fordeles mellem eleverne. De fire områder, hvor eleverne er forskellige fra hinanden skrives i hver delmængde. I fællesmængden skrives de fire områder, hvor eleverne ligner hinanden.

Del 2: Sammenlign jeres cirkler

Parret går nu sammen med et andet par, så der er fire i hver gruppe. Hvert par fremlægger sine cirkler for det andet par, ved at eleverne hver især fortæller de ny medlemmer i gruppen om den kammerat, de har interviewet. Parrene sammenligner deres cirkler:

- Er der områder, hvor I er forskellige fra den, I først var sammen med, men som I nu har tilfælles med en eller begge hos det andet par?*
- Er der områder, hvor I alle fire er forskellige fra hinanden?*
- Er der noget, I alle fire har tilfælles i cirklerne?*

Del 3 - Hvad har I til fælles?

Arbejdet i firmandsgruppen fortsættes, og eleverne skal finde frem til mindst fire ting, de alle har tilfælles. De fire ting skrives ind i en ny cirkel. Firmandsgruppens lighedscirkel fremlægges for resten af klassen.

Fælles opsamling

I forbindelse med fremlæggelsen kan klassen tale om:

- *Hvordan er I forskellige fra hinanden og hvorfor?*
- *Hvad er godt ved at være forskellige?*
- *Er der noget, alle i klassen har tilfælles?*
- *Hvad fortæller disse cirkler om jeres klasse og om jer som elever?*
- *Er der nogen, der kan noget helt specielt, som ingen andre kan?*
- *Opdagede I noget om hinanden/om jeres klasse, som I ikke vidste/havde tænkt på før?*
- *Vil man kunne finde noget tilfælles med alle mennesker, man møder? Hvorfor/Hvorfor ikke?*
- *Skal man have noget tilfælles, hvis man skal blive gode venner?*

Lad børnene reflektere over, om der er noget, der er fælles for alle børn.

Evaluering

Hvad synes eleverne om øvelsen? Hvad har de lært? Hvad vil de huske bedst? Hvad var mindre godt? Hvordan kan vi bruge den viden, vi har lært af øvelsen?

BØRNEKONVENTIONEN

Alle mennesker under 18 år er børn.

1

Man må ikke diskriminere. Det betyder, at alle børn har de her rettigheder. De gælder, uanset hvem børnene er, hvor de lever, hvilket sprog de taler, hvilken religion de har, hvad de tænker, hvordan de ser ud, om de er drenge eller piger, om de har et handicap, om de er rige eller fattige, hvem deres forældre eller familier er, eller hvad deres forældre eller familier tror på eller laver.

2

Når voksne tager beslutninger, skal de tænke over, hvordan deres beslutninger vil påvirke børn. Alle voksne skal gøre det, der er bedst for børn. Regeringen skal sikre, at mennesker, der har ansvar for at passe på børn, gør det på den måde, der er bedst for børn. Det gælder også børnehaver, fritidshjem, skoler og andre steder, hvor børn opholder sig.

3

Regeringer skal gøre alt, hvad de kan, for at sikre, at alle børn i landet nyder godt af alle rettighederne i den her konvention.

4

Regeringen skal lade forældre og samfundet vejlede deres børn, så børnene kan bruge deres rettigheder bedst muligt, efterhånden som de bliver ældre. Jo større børn er, jo mindre vejledning har de brug for.

5

Alle børn har ret til at leve. Regeringen skal sikre, at børn overlever og udvikler sig så godt som overhovedet muligt.

6

Børn skal registreres, når de er født, og de skal have et navn. Børn skal også have en nationalitet, altså høre hjemme i et land. Børn skal kende deres forældre og passes af dem, hvis det på nogen som helst måde er muligt.

7

Børn har ret til at have deres egen identitet. Det betyder, at myndighederne skal registrere, hvem et barn er, inklusive barnets navn, nationalitet og familie. Ingen kan tage nationaliteten fra børn. Hvis det alligevel sker, skal regeringen hjælpe børn med hurtigt at få deres identitet tilbage.

8

HOLD FAMILIER SAMMEN

9 Børn må ikke skilles fra deres forældre, med mindre forældrene ikke passer børnene ordentligt. Det er for eksempel, hvis en forældre gør et barn fortræd eller ikke passer godt nok på barnet. Hvis forældrene ikke bor sammen, har børnene lov at have kontakt med begge forældre. Det gælder dog ikke, hvis det kan skade barnet.

KONTAKT MED FORÆLDRE PÅ TVÆRS AF LANDE

10 Hvis et barn bor i et andet land end dets forældre, skal regeringerne lade barnet og forældrene rejse, så de kan holde kontakten og være sammen.

BESKYTTELSE MOD KIDNAPNING

11 Regeringen skal forhindre børn i at blive taget ud af landet, hvis det er imod loven. Det er for eksempel, hvis barnet er blevet bortført af nogen eller tilbageholdt i udlandet af en forældre, uden at den anden forældre har givet lov.

RESPEKT FOR BØRNS MENING

12 Børn har ret til frit at sige deres mening om emner, der er vigtige for dem. Voksne skal lytte og tage børn alvorligt.

DELING AF VIDEN

13 Børn har ret til at dele deres viden, tanker og følelser med andre ved at tale, tegne, skrive eller være kreativ på andre måder, med mindre det skader andre mennesker.

TANKE- OG RELIGIONSFRIHED

14 Børn har ret til at vælge deres egen måde at tænke på, deres egne meninger og religion, men det må ikke forhindre andre mennesker i at få opfyldt deres rettigheder. Forældre kan vejlede børn, så de lærer at bruge den her rettighed på en god måde, efterhånden som børnene bliver ældre.

OPRETTE ELLER DELTAGE I KLUBBER

15 Børn kan deltage i eller starte klubber eller organisationer, og de kan mødes med andre, så længe det ikke skader andre mennesker.

BESKYTTELSE AF PRIVATLIV

16 Alle børn har ret til privatliv. Loven skal beskytte børns privatliv, familie, hjem, kommunikation og ry mod alle angreb.

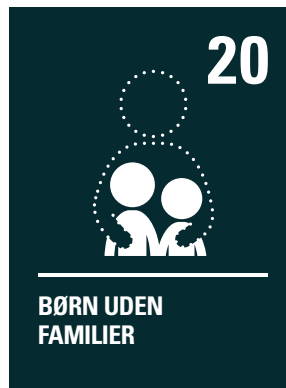
17 Børn har ret til at få informationer fra internettet, radio, tv, aviser, bøger og andre kilder. Voksne bør sikre, at børn ikke får skadelig information. Regeringen bør opfordre medierne til at dele informationer fra mange forskellige kilder på måder, som alle børn kan forstå.

18 Forældre har det største ansvar for at opdrage et barn. Hvis barnet ikke har nogen forældre, skal andre voksne tage ansvaret for at opdrage barnet. Den slags voksne kaldes for værgere. Forældre og værgere skal altid tænke over, hvad der er bedst for barnet. Regeringen skal hjælpe dem. Når et barn har begge sine forældre, er begge forældre ansvarlige for at opdrage barnet.

19 Regeringen skal beskytte børn mod vold, overgreb og omsorgssvigt begået af mennesker, der har med børnene at gøre.

20 Andre voksne skal passe godt på børn, der ikke kan blive passet af deres egen familie. De andre voksne skal respektere barnets religion, kultur, sprog og andre dele af barnets liv.

21 Når børn bliver adopteret, er det allervigtigste, at de voksne gør det, der er bedst for barnet. Et barn kan blive adopteret til et andet land. Det gælder for eksempel, hvis barnet ikke kan blive passet ordentligt af en anden familie i barnets eget land.

22 Nogle gange flygter børn til et andet land, hvis det ikke er sikkert at blive i deres eget land. I det nye land skal børnene have hjælp og beskyttelse og samme rettigheder som børn, der er født i det nye land.

23 Alle børn med handicap skal have det bedste mulige liv i samfundet. Regeringen skal gøre sit bedste for at fjerne alle forhindringer, så børn med handicap kan blive uafhængige og deltage aktivt i deres samfund.

24 Børn har ret til den bedste mulige pleje og behandling, rent drikkevand, sund mad og et rent og sikkert miljø at leve i. Alle voksne og børn skal have information om, hvordan de kan holde sig sikre og sunde.

25

ANBRAGTE BØRNS SAGER SKAL REVURDERES

25

Et barn, der er anbragt, bør ikke sammen med sine egne forældre. Et anbragt barn kan for eksempel bo hos en plejefamilie for at få omsorg og beskyttelse. Barnet kan også bo på et særligt hjem for børn for at få behandling. Et anbragt barn skal have sin situation undersøgt med jævne mellemrum for at se, om alt går godt, og om det stadig er det bedste sted at være for barnet.

26

SOCIAL OG ØKONOMISK HJÆLP

26

Regeringen skal give penge eller anden støtte for at hjælpe børn fra fattige familier.

27

MAD, TØJ, ET SIKKERT HJEM

27

Børn har ret til mad, tøj og et sikkert sted at bo, så de kan udvikle sig bedst muligt. Regeringen skal hjælpe familier og børn, som ikke har råd til det.

28

ADGANG TIL UDDANNELSE

28

Alle børn har ret til uddannelse. Folkeskolen skal være gratis. Alle børn skal have adgang til ungdomsuddannelser og videregående uddannelser. Børn skal tilskyndes til at få så meget uddannelse som overhovedet muligt. Skolerne skal undervise med respekt for børns rettigheder og uden at bruge vold.

29

FORMÅL MED UDDANNELSE

29

Uddannelse skal hjælpe børn med helt at udvikle deres personligheder, talenter og evner. Uddannelsen skal lære dem at forstå deres egne rettigheder og at respektere andre menneskers rettigheder, kulturer og forskelligheder. Uddannelsen skal hjælpe børn med at leve fredeligt og beskytte miljøet.

30

KULTUR, SPROG OG RELIGION

30

Børn har ret til at bruge deres eget sprog, kultur og religion. Det gælder også, selvom de fleste andre i det land, hvor børnene bor, har et andet sprog, kultur og religion.

31

HVILE, LEG, KULTUR, KUNST

31

Alle børn har ret til at hvile sig, til fritid, til at lege og deltage i kulturelle og kreative aktiviteter.

32

BESKYTTELSE MOD SKADELIGT ARBEJDE

32

Børn har ret til at blive beskyttet mod at lave arbejde, der er farligt eller går ud over deres uddannelse, sundhed eller udvikling. Hvis børn arbejder, har de ret til at være trygge og få rimelig betaling.

33

BESKYTTELSE MOD FARLIGE STOFFER

33 Regeringen skal beskytte børn mod at tage, lave, bære eller sælge farlige stoffer.

34

BESKYTTELSE MOD SEKSUELLE OVERGREB

34 Regeringen skal beskytte børn mod seksuel udnyttelse og seksuelle overgreb. Børn skal beskyttes mod at blive tvunget til at have sex for penge og mod at være med på seksuelle billeder eller film.

35

BEKÆMPELSE AF SALG AF OG HANDEL MED BØRN

35 Regeringen skal sikre, at børn ikke bliver bortført eller solgt eller taget med til andre lande eller steder for at blive udnyttet.

36

BESKYTTELSE MOD UDNYTTELSE

36 Børn har ret til at blive beskyttet mod alle slags udnyttelse, selv hvis det ikke er nævnt i den her konvention.

37

BØRN I FÆNGSEL

37 Børn, der er anklaget for at have brudt loven, må ikke blive dømt til døden, udsættes for smerte, grusom behandling eller være i fængsel med voksne. Fængsel skal altid være den sidste udvej og kun i kortest mulig tid. Børn, der er i fængsel, skal have hjælp af en ekspert i loven, og have mulighed for at være i kontakt med deres familie.

38

BESKYTTELSE UNDER KRIG

38 Børn har ret til at blive beskyttet, når der er krig. Ingen børn under 15 år må blive soldat eller deltage i krig.

39

PLEJE, BEHANDLING OG HJÆLP TIL AT KOMME HJEM IGEN

39 Børn har ret til at få hjælp til at få deres sundhed og værdighed tilbage, hvis de bliver gjort fortræd, er omsorgssvigtede, bliver behandlet dårligt eller er udsat for krig.

40

BØRN DER BRYDER LOVEN

40 Børn, der er anklaget for at bryde loven, har ret til at få hjælp af en ekspert i loven. Børn skal også behandles retfærdigt. Børnene skal kunne få mange forskellige slags hjælp til at blive gode borgere. Fængsel skal være den absolut sidste mulighed.

41

Hvis et lands love beskytter børns rettigheder bedre end den her konvention, skal man bruge landets love.

42

Regeringen skal sørge for at fortælle børn og voksne om den her konvention, så alle kender til børns rettigheder.

43-54

Artikel 45 til 54 forklarer, hvordan regeringer, FN og UNICEF, organisationer og foreninger og andre arbejder på at sikre, at alle børn får opfyldt deres rettigheder.

